

Kiruna firar 100 årsjubileum i år. Norrbottens museum uppmärksammar jubiléet med att anordna en konstutställning som de kallar "8 Kirunabor 8 Konstnärer". Tillfället, tilltaget och festföremålet är väl valt, då det var i Kiruna den korta norrbottniska konsthistorien hade sin upprinnelse. Det var den legendariske gruvdisponenten Hjalmar Lundbom som anlade staden och med sitt konstitresse introducerade bildkonsten som en naturlig del i stadens kulturliv. Han anordnade länets första konstutställningar med inbjudna kända svenska konstnärer. Så småningom lanserade han även inhemska utövare som Nils Nilsson Skum och Johan Thuri. Den konsttradition som knätsattes vid sekelskiftet kom sedermera att inspirera en första generation av kirunakonstnärer som Alvar Jansson, Sten Kauppi och Fritz Sjöström. Alla välkända namn i svensk konstliv.

I nästa våg av kirunakonstnärer, där en del fortfarande är verksamma, finner vi Aili Kangas och Solweig J:son Backlund. Båda representerade i museets utställning. Den sistnämnda som även arbetat som textillärare, kom att inspirera tredje generationens konstnärer, där många varit hennes elever. Här återfinns vi namn som Agneta Andersson, Lena Ylipää, Britta Marakatt-Labba, som tillsammans med Rose-Marie Huuva, Maj-Lis Skaltje och Lena Stenberg alla ingår i jubileumsutställningen. Det är en händelse som ser ut som en tanke att samtliga 8 konstnärer är kvinnor och att man hade sin vernissage tidsmässigt i anslutning till den stora Kvinnor kan-mässan i Luleå

Utställningen omfattar bara 13 nummer med vilket den försöker fylla den övre utställningshallen. Flera av verken är installationer som tar rummet i anspråk på ett helt annat sätt än vägghängda bilder- vilket gör att det ändå inte känns så ödsligt.

Aili Kangas arbetar som hon brukar med stillsamt sakliga stilleben. Det är bilder som kanske inte får en att vackla omkring i tillvaron, men som väcker respekt genom det konsekventa i hennes förhållningssätt. Det finns något strängt återhållet och allvarligt över dem.

Hennes generationskamrat Solweig J:son Backlund visar endast ett verk, en fin bildväv betitlad "Stranden". Backlund har utfört flera stora utsmyckningar i Kiruna kommun och det vore intressant att få se en samlad exponering av hennes textila bildvävar.

Det roligaste verket på utställningen utgörs av Lena Ylipää:s installation "Norrbottnisk yta". Det är ett litet sextiotalsmöblemang klätt med mörkblått Hellyhansentyg. En fåtölj står vid det lilla bordet med spretben, ovanpå står en tv-kanna och en kaffekopp. På väggen hänger ett hötorgsmotiv från fjällvärden i Hellyhansenram. Surdoften från vedbacken och snöscooteravgaserna dröjer kvar som en svag aning i arrangemanget. Det finns något av ett sorglustigt igenkännande i både uppställning som innehåll. Ylipää berör själva anledningen till varför så många, framförallt kvinnor, lämnar länet. Kvar blir korven och schmolanedi, gammelungkarlar, skogsstjärnan, gummistövlar och slitna blå Hellyhansen. Ett inte alltför lockande framtidsperspektiv.

Jubileumsutställningen pekar emellertid även på något annat. 100 år av Norrbottnisk konsthistoria behöver en institution. Fortfarande finns det personer som var med under pionjärtiden och som kan berätta. Länet behöver ett länskonstmuseum med folk som kan ta vara på det kulturarv som är vårt eget. Platsen kunde med fördel vara Kiruna. Det var ju där det började.